

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Andet Brev til en højvelbaaren Herre. 1737

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 184. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801416336/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET ANDET BREV

des Historie udgør næsten Halvdelen af dette. Det meste er skrevet paa Grundlag af især egenhændige Haandskrifter, først og fremmest Breve som denne store Konge har skrevet med egen Haand – det er dette Værks store Fortrin. Det tredje Bind indeholder kun Frederik den Tredjes Historie, som fylder 702 Sider, foruden en Fortale om Nordens Historikere og Registre til alle tre Bind. Det udkom endelig i 1735. Ogsaa dette Bind er for Størstedelens Vedkommende baseret paa Diplomer, Breve og andre haandskrevne Kilder; saa jeg kan sige at jeg har udgivet en ny og hidtil ukendt Skildring af vort Folks Historie.

Før jeg gik i Gang med dette krævende Arbejde kunde jeg se at jeg vilde faa Brug for et vældigt Haandskriftmateriale, saa jeg blev nødt til at støve rundt i alle Rigets Afkroge for at undersøge historiske Kilder. Alle der hørte om mine Planer viste mig den største Velvilje og laante mig hvad de havde af Haandskrifter.

Mens jeg var i Gang med dette historiske Arbejde udkom der en ny Udgave af Komediene, baade de trykte og de hidtil utrykte. Denne splinternye Udgave omfatter femogtyve Komedier og er i fem Bind. Titlerne paa de sidste, hidtil uopførte, er følgende: 1) Erasmus Montanus eller Rasmus Berg, 2) De Usynlige, 3) Den honnette Ambition, der gør Nar af dem der under Paaskud af honnet Ambition gaar paa Jagt efter fine, men indholdslose Titler, 4) Det lykkelige Skibbrud, og 5) Panisk Rædsel [dvs. Hekseri eller Blind Alarm]. Jeg vil ikke give Handlingsreferat af disse Komedier; men de er alle filosofiske og belærende, selv om de fleste af Titlerne tilsyneladende ikke lover andet end Pjank.

I det forrige Brev omtalte jeg et lille Arbejde med Titlen Introduktion til Natur- og Folkeretten. Jeg fortalte hvilken Skæbne det havde haft. Men dette Værk, som i Begyndelsen var blevet saa køligt modtaget, fandt et Par Aar senere saa mange interesserede Købere at Eksemplarerne af Førsteudgaven blev revet bort. Det er senere ble-

vet genoptrykt to Gange. Den tredje og sidste Udgave kom 1734. Den er meget fyldigere end de tidligere; derfor gav jeg den ny Titel og kaldte den Naturens og Folkerettens Kundskab i Stedet for Introduktion. Denne sidste Udgave er forsynet med et Register, hvad de to tidligere ikke var.

Det fremgaar af denne Levnedsskildring at jeg ikke har drevet den af. Men selv om De og andre der sætter Pris paa mig synes jeg er nok saa flittig, har jeg dog svært ved at forsvare mig mod at faa Ry for Dovenskab hos dem der anlægger en anden Maalestok paa Studeringer, og som synes at Tale- og Disputereøvelser er det eneste saliggørende. Da Dialektikken jo ved visse Universiteter sidder i Højsædet kan man nemt regne ud at mit Arbejde og mit Slid ikke bliver regnet for ret meget af de Bokserer der kun vinder deres Trofæer ved at slaa andre ud. Jeg er enig med andre Videnskabsmænd om at Videnskaben skal fremmes; men jeg er ofte uenig med dem om paa hvilken Maade og ved hvilke Midler det skal ske. De Midler som mange af dem saa varmt anbefaler kan efter min Mening kun kvæle al Videnskabelighed.

Men De spørger mig i Deres seneste Brev hvordan det gaar mig, og hvad jeg laver for Øjeblikket. Det maa jeg ogsaa fortælle Dem om. Jeg lever paa min gamle Maade; og selv om mine økonomiske Forhold er saa meget forbedrede at jeg nok kunde leve flottere end før, gaar jeg ikke bort fra min sædvanlige Levevis. Hvis De efter alle disse mange Aar skulde komme paa Besøg hos mig, vilde De ikke finde at der var noget forandret eller usædvanligt ved mig, bortset fra at jeg ser mere ældet ud og har flere Rynker i Panden. Jeg er nemlig den samme som jeg var for tyve Aar siden. De vilde se mig liste om i Byen til Fods og uden en Lakaj i Hælene, oversprøjtet af Skidt fra de Vogne som fine Herrer kører rundt i – Herrer som tidligere var mine Ligemænd, men nu for de flestes Vedkommende er Højvelbaarne og Excellencer. For denne forfængelige Titeljagt, som De angreb saa stærkt da De